

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din

za inozemstvo
mesečno 40 Din

nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 E

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov

1 stoop. peti-vrsta
mallo glasi po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din

Pr večjem q
naročilu popust

Izide ob 4 zjura!

razen pondeljka in

dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neelektrirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred londonsko konferenco

S skepsko sprejema bravec razne časopisne vesti o skorajšnji londonski razorožitveni konferenci in čeprav veruje, da se delavski voditelj Macdonald resno trudi za zmanjšanje pomorskega oboroževanja, vendar ne veruje, da bo londonska konferenca res imela uspeh. Ni se čuditi temu nezaupanju braveca, kajti od leta 1921., ko se je vršila prva washingtonska razorožitvena konferenca, se je vršilo že toliko razorožitvenih konferenc, a oboroževanje držav se ni zmanjšalo, temveč nasprotno še povečalo. In tudi znameniti washingtonski ključ, ki je določil razmerje med pomorskimi bojnimi silami peterih velesil, ni zmanjšal nikjer na svetu števila bojnih ladij, temveč ga še povečal. Pa tudi vsa posvetovanja na zasedanjih Društva narodov niso prinesla nobenega zboljšanja in države še naprej tekmujejo v medsebojnim oboroževanju. Kdo bi se torej čudil, če ljudje samo z nezaupanjem poslušajo vse izjave o velikem delu, ki ga naj dovrši londonska razorožitvena konferenca.

Vseeno pa tudi ta skepsa ni čisto upravičena. Kajti ni namen in cilj londonske konference, da kar čez noč doseže popolno razorožitev na morju, temveč njen cilj je mnogo bolj skromen in se zadovoljuje s tem, da se vsaj med velesilami neha tekmovalno oboroževanje. Zaenkrat se skuša doseči le to, da ne bo ena velesila gradila novih bojnih ladij zato, ker jih gradi druga, temveč vsaka država bo omejila svoje oboroževanje, ker ga bo omejila druga. Doseči je torej treba le to, da zavlada v pomorskem oboroževanju premirje z očitno tendenco, da sledi premirju razoroževanje. Dosedaj se je orožje vedno bolj kopičilo, dosedaj so se vojna sredstva vedno bolj množila, sedaj pa se naj to kopičenje neha in potem se lahko prične tudi zmanjševanje nakopičenih razorožitvenih sil. Ta cilj pa bo londonska konferenca po vsej verjetnosti dosegla, ker se je dosegel v tem pogledu vsaj med Ameriko in Anglijo sporazum. Če pa je enkrat sporazum med tema dominantnima pomorskima silama, potem se tudi druge velesile ne bodo mogle upirati in zato smemo upati, da bo londonska konferenca dosegla vsaj to, da bo ustavila tekmovalno oboroževanje.

Zaenkrat je to tudi dovolj velik uspeh, ker nič ni za mir bolj nevarno, kakor če je preveč podprt od bajonetov in nabasanih pušk. Samo en slučajen strel in kar avtomatično počijo vse druge puške, da se brezupno zruši pod temi streli še vedno tako važni evropski mir. Zato je že v tem velik uspeh, da miru ne bodo podpirali vedno številnejši bajoneti, temveč da bodo velesile rekly, da je teh nevarnih podpor že vendar enkrat dosti.

Je to sicer le skromen uspeh, ki pa bi mogel narasti v velikega, če bi tudi evropsko ljudstvo storilo svojo dolžnost. Če bi se namreč bolj zanimalo za razorožitveno vprašanje in če bi to z javnimi manifestacijami podprlo one državnike, ki res hočejo doseči pomorsko razorožitev. To dolžnost ima seveda v prvi vrsti ljudstvo peterih velesil, ker samo te bodo sklepale v Londonu, toda tudi drugod bi propaganda za zmanjšanje oboroževanja le koristila. Iz tega vzroka pa tudi nezaupljivo gledanje na londonsko razorožitveno konferenco ne donaja nobenega uspeha, a ni niti umestno, ker zavaja ljudstvo v desinteresiranje, do čim more prinesiti sadov le najvažnejše zanimanje za delo konference.

Pa tudi stvarno ni to nezanimanje in nezaupanje upravičeno. Če bi bil dosežen sporazum o pomorskem razoroževanju le med Anglijo in Ameriko, bi to pomenilo, da se dve svetovni državi čutita čisto varni in da ne mislita več na krvave medsebojne obračune. Skoraj bi se potem izkazalo, da je še dosti drugih držav, ki tudi čutijo, da jim od mnogih držav ne preti nobena nevarnost in tako bi se splošen čut varnosti povečal. Uvaževati pa je tudi to, da je sedaj na Angleškem na krmilu vlada, ki mora že vsled svojega strankinega programa biti za razoroževanje. Zato je brez dvoma, da bo hotel Macdonald svojim volivcem vsaj nekaj dati in da ni skliceval londonske konference zato, da bi mu prinesla samo blamažo.

Jasno pa je tudi to, da vse države silno trpe od dragega oboroževanja, zlasti pomorskega. Po dvestih letih so skoraj vse bojne ladje zastarele in zato treba graditi vedno nove in nove, da je brodogradnja moderno. To pa zahteva ogromne izdatke, ki ne prinesejo prav nobenega dobička. Razen seveda težki industriji, ki bogati vsakega visokih mornariških proračunov posameznih držav. Te velike indu-

Odhod poklonitvene deputacije v Belgrad

Ljubljana, 10. januarja. Živahno življenje je vladalo danes na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Na peronu so se od sedme ure dalje pričeli zbirati zastopniki slovenskih občin, da se odpeljejo v Belgrad, kjer se bodo poklonili v deputaciji Nj. Vel. kralju. Na kolodvoru je že čakal vlak, sestavljen iz osmih velikih, blesketajočih se Pullmannovih voz. Na kolodvoru je bilo zbrano precej občinstva, zastopnikov mestne občine, zastopnikov oblasti, prijateljev deputantov itd. Od slovenske deputacije za v Belgrad se je prišel posloviti tudi ban ing. Dušan Serneec. Železniško direkcijo, ki je šla deputaciji v gledno na roko, je zastopal direktor dr. Boriko. Iz Ljubljane so snoči odpotovali s posebnim brzovlakom zastopniki vseh slovenskih občin z Gorenjske, Notranjske, Dolenjske (razen Brezice in Krškega), v Ljubljano so prišli tudi Litijčani. Zastopan je bil tudi novi okraj v Dravski banovini: Čabar. Zastopal ga je čabarski župan dr. Bogdan Koritnik. Slovenec po rodu.

Z brzovlakom ob 7.50 sta se odpeljala v Belgrad mestni župan dr. Dinko Puc in bivši mestni župan, obč. sv. Ivan Hribar, da privede nekoliko pred vso deputacijo v Belgrad in pripravita vse potrebno za sprejem deputacije. Član ljubljanske deputacije prof. Ev-

gen Jarc pa je že dan poprej odšel v Belgrad.

Poleg omenjenih treh zastopajo mesto Ljubljano še obč. svetniki: dr. Jerič, dr. Ravnihar, Ivan N. Jeglič, dr. Lukan, Metod Golmajer, Anton Likozar, Josip Rebek, Alojzij Potočnik, Lovša, dr. Rudolf Kropivnik, ing. A. Dietrich, Miroslav Urbas, Josip Turk, Ivan Vrbine, Lojze Lombar, Ivan Mihelčič, Pišek, Ivan Dachs, Ivan Tavčar, dr. Fettich in Josip Ambrožič.

Iz Ljubljane je skupno odpotovalo nad sto članov deputacije. Skupno bo pri deputaciji zastopanih 119 večjih slovenskih občin, večje število manjših občin pa je moralo vodstvo deputacije odkloniti, ker je število deputantov omejeno na 250. Stajerski, krški in brežiški deputanti se priključijo brzovlakom med vožnjo v Zidanem mostu.

Ljubljanska deputacija je vzela s seboj tudi darila mestu Belgradu in ministrom. Ljubljana bo podarila mestu Belgradu 1 m x 2,5 m veliko sliko, predstavljačo pogled na jesensko Ljubljano s terase Bellevuea. Slika je v krasnih barvah napravil prof. Ivan Vavpotič. Ministrom bo ljubljanska deputacija poklonila okusno izdelane albume z okoli 100 krasnimi fotografijami najlepših slovenskih krajev in pokrajinskih slik.

Pred sporazumom v Haagu

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V vprašanju sankcij je bil danes dopoldne seslanek Curtiusa in Wirtha s Tardieujem in Briandom v prisotnosti juristov. V načelu so prišli sporazumu do popolnega sporazuma. Gre samo še za to, da se za konstruiran primer najde bolj juristična, kakor praktična formula. Nemci hočejo v primeru zlohotnega razbitja Youngovega načrta po nemški vladi priznati kot zadnje instance samo še Društvo narodov in njegove institucije, s čimer bi bilo praktično izključeno vsako poseganje na čl. 430 versaillske mirovne pogodbe. Vladni juristi, ki so o tem vprašanju govorili že pred haaško konferenco v Bruslju, so se sporazumeli približno na formulo, da se morejo z bodočimi pogodbami urejevati odnosi Nemčije nasproti upniškim državam samo še z Youngovim načrtom in z veljavnim mednarodnim pravom. Sodi se, da francoska vlada včeraj te formule ni sprejela ter hoče biti v primeru, da se Nemčija odreče Youngovemu načrtu, zaščiten po čl. 430 versaillske mirovne pogodbe. Med tem se je dopoldne nadaljevalo posvetovanje ministrov šestih sklicujočih držav, posebno o finančnih vprašanjih. Kakor doznava Vaš dopisnik, ni prišlo do nobenih važnih odločitev in v glavnih točkah tudi še ni prišlo do nobenega sporazuma.

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila pri kraljici velika večerja, kateri je sledil velik koncert za vse udeležence konference. Danes obravnava ministrska konferenca nadalje vprašanje naknadnega plačevanja odloženih dolgov. Med tem pa je nemška delegacija izgotovila načrt o sankcijskem vprašanju, katerega bo poslala francoski delegaciji. Nadaljevali se bodo osebni razgovori med Curtiusom in Tardieujem ter Briandom.

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Dasi včeraj in danes pri razpravah v Haagu ni prišlo do končnega sporazuma, so francoski listi še da-

strije so tudi tiste, ki najbolj vneto agitirajo v vseh državah za pomorsko oboroževanje in ki so celo preprečile sporazum v ženevskih pogajanjih, ker so se bale za svoje dohodek. Zato bi bilo morda najboljšje, če bi se londonska konferenca bavila tudi z vprašanjem, kako zaposliti težko industrijo, če bi se pomorsko oboroževanje omejilo. In mislimo, da to ne bi bilo težko doseči, ker povsodi po svetu je vse polno velikih del, ki jih je treba izvršiti. Mesto pomorskih bojnih pošasti bi se mogla zgraditi cela vrsta mostov, tovarn in hiš in industrija bi ravnno tako imela svoj dobiček, zato pa bi tudi ljudje od svojega denarja nekaj imeli.

A zaenkrat se londonska konferenca ne bo bavila s tem vprašanjem, ker je še medsebojno nezaupanje držav preveliko in še ni dozorel čas za ta vprašanja. Ali tej dobi nove uvidevnosti nas bo približala londonska konferenca in upajmo, da v prerezni meri, in v tem je tudi njen uspeh in njen ne mizni nomen.

Iz ekspozeja dr. Engliša

Kakor smo že poročali, je predložil češko-slovaški finančni minister dr. Engliš na seji parlamenta proračun za leto 1930. Pri tej priliki je podal dr. Engliš obširen ekspoze o proračunu, ki ga vsi listi beležijo z največjim priznanjem.

Predvsem je min. Engliš opozarjal na hipertrofijo javnih davkov. Za davkoplačevalce je pač vseeno, pod katerim naslovom plačujejo davke, zanj je odločilno samo to, koliko davkov plača. Avtonomne oblasti pa tega dovolj ne upoštevajo in zato je vsota javnih davkov pretežka za davkoplačevalca. Pri tem pa obremenjujejo davki povečini ravno najbolj slabo situiranega davkoplačevalca. Zato je potrebno, da postane javna uprava bolj ekonomična. Vsak odvišen urad, vsaka odvišna šola, vsako odvišno uporabljajanje javnih denarjev je treba odpraviti. Ena milijarda javnih davkov se plačuje preveč. Državnim uradnikom je treba plače povišati. Toda to se naj praktično zveže s prihranki, ki jih dosežejo pri boljšem gospodarstvu javne uprave. Sploh je treba več ekonomije v upravi! Ključ k temu leži v osrednjih uradih, ki morajo najti primerno organizacijsko obliko.

Trpimo nadalje od hipertrofije šolstva. Absolventov srednjih šol je mnogo preveč. Vsi ti ljudje pa imajo velike zahteve do družbe, in zato morejo postati nevarni elementi. Nizek nivo srednjih šolskih absolventov se zlasti vidi na univerzah, ko so prvi letniki prenapolnjeni, le malo jih pa je, ki dovrše študij s polno kvalifikacijo. Izdano za šolstvo od občin do države letno 3 milijarde. Ne gre za to, da tu nekaj prihranimo, temveč za to, da s tem denarjem nekaj dosežemo. Hipertrofija pa povzroča, da imamo mnogo šol, da so pa te slabo opremljene. Tudi v manjšinskem šolstvu bi bili mnogo dalje, če bi vpoštevati le stvarne potrebe, mesto da smo zgradili luksurijske stavbe, ki se vaškega prebivalca samo jezile.

Proračun je aktiven. In sicer je to šesti aktiven proračun od obstoja republike. Tudi izkazuje proračun rezerve, ki pa so nekaj manjše ko lani.

Nato je govoril dr. Engliš o pomanjkanju davčne morale. Od 729 milijonov dohodninskega davka odplače 359 milijonov na delavce in gaziste. Torej polovico. Vsled nepopolnega razumevanja odlokov se je dejansko vršilo nenakomerno obdačenje ljudi pri enakih dohodkih. Od tega pa zopet trpi davčna podlaga za avtonomne podlage, vsled česar imajo samouprave premalo dohodkov. Samoupravam je treba priti na pomoč in bo v ta namen potrebno 200 milijonov za samouprave. Nadalje je treba za zboljšanje plač učiteljev preskrbeti denar, potrebno pa je tudi izvesti izenačenje starovpokojeneev, zakar bo treba 200 milijonov.

V ta namen ima vlada že pripravljenih 800 milijonov iz doseženih proračunskih rezerv, kar pa še ne zadostuje, temveč je potrebnih še 200 milijonov.

Neenakomerno obdačenje poštenih in nepoštenih davkoplačevalcev je krivičen faktor v konkurenci, ki ga je treba odpraviti.

Prosim pa vse stranke, da ne smatrajo odpravo davčnih nepravilnosti za poliliko, temveč za juridično vprašanje. Z demonstacijami pred davčnimi uradi ni nič pomagano. Če so davki pretežki, kar sam priznavam, potem se da to odpraviti samo na ta način, da se znižajo zakonodajnim putem tudi državni izdatki. Ne pa hkrati zahtevati znižanje davkov in zvišanje državnih izdatkov.

Izgleda, da je sva naša industrija v krizi. Poslabšala se je tudi naša trgovinska bilanca. V zvezi s padlo konjunkturo se mnogo govori o potrebi državnih investicij za odpravo brezposelnosti. Če pa država izvrši v takšnji situaciji nerentabilne investicije, ki same po sebi in z ozirom na obrestno mero niso potrebne, potem nujno izvršuje samo zaslišna dela v svojo škodo. Uspeh takega, vsled svoje neekonomičnosti dragega sredstva pa je tudi za brezposelnost dvomljiv. Če je brezposelnost v tekstilni stroki velika, potem se ji ne da pomagati z naročili vagonov in graditvijo velikih stavb. To se še bolj vidi, če mora država te investicije vršiti na kredit.

Potem je govoril finančni minister tudi o denarnem trgu in nato prešel na upravo državnih dolgov. Vsi državni dolgovi Češko-slovaške znašajo 36.233 milijonov Kč, za kar je bilo treba plačevati 1644 milijonov obresti in 518 milijonov amortizacije. Dolgovi so se znižali za 620 milj., vsled česar so se znižale tudi obresti za 22 in amortizacija za 22 milijonov Kč.

Danes vprašanje Madjarske

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes so strokovnjaki, juristi in ministri sami izrpal zadnje možnosti za končni uspeh konference. Zato hočejo jutri glavni delegati šestih sklicujočih držav še zadnjič preresetati vse probleme v tretjem čitanju. Tudi Snowden se prizadeva, da pridejo stvari jutri do končne odločilve. Tardieu se bo do srede vrnil v Haag in bodo do tedaj imeli razni strokovnjaki čas, da razčistijo zadnja tehnična vprašanja pogodbe in da sestavijo formule, tako da je pričakovati v razmeroma kratkem času, da bo pogodbeni instrument v Haagu popolnoma dokončan. Razen tega se bo sestal v ponedeljek v Haagu odbor za mednarodno banko. V sredo je določena seja plenarnega odbora za nemška reparacijska plačila. Lahko se smatra, da se bo haaška konferenca končala do 17. januarja. Predpogoj za to je seveda, da bo medtem prišlo tudi do popolne jasnosti glede vprašanja sankcij.

Na drugi strani pa ni neobhodni pogoj za zaključek konference vprašanje vzhodnih reparacij, v katerem bodo jutri načeli najtežavnejše vprašanje: to je madjarsko vprašanje.

Nemčija dobi novo posojilo

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Echo de Paris«, se vršijo v Haagu v zvezi s pogajanjimi o višini nezavarovanih nemških plačil razgovori za novo reparacijsko posojilo Nemčiji, ki naj bi znašalo 800 milj. mark, kakor svoječasno Dawesovo posojilo l. 1924. Posojilo je potrebno zato, da se bo Nemčija mogla udeležiti prvih reparacij z eno četrtinko. Zapadne države se prizadevajo, dovoliti Nemčiji pod gotovimi pogoji, da se za svoje notranje denarne potrebe obrne na pariški denarni trg. Posebno nemška železnica in pošta nujno potrebujeta gotovino, da pokrijeta svoje najnujnejše potrebščine.

Obsežni varnostni ukrepi Šo'ce

Ženeva, 10. jan. AA. Švicarska oblastva so ukrenila izredno obširne varnostne mere, da zagotovijo nemoten potek zasedanja Sveta Društva narodov, ki se odpravi v ponedeljek. Te izredne ukrepe spravljajo v zvezo z nameranim atentatom profitašističnih elementov na italijansko delegacijo. Celotno oboje tajništva Društva narodov bo strogo nadzorovano in bo moralo imeti izkaznice za ugotovitev identitete. Avtomobili se ne bodo smeli ustavljati v dvoriščih Društva narodov, ampak zunaj teh prostorov.

„Otročarije“

»Kadarkoli na naših sestankih, v našem časopisu in posebno še v našem listu nanese govor na katoliško akcijo in pri tem rabimo izraze, ki niso ne od danes in ne od včeraj, ampak so v rabi v vsej krščanski tradiciji, in segajo celo do samega sv. Pavla, ki je govoril, da je bojeval zmagoslavni boj — in celo do našega Gospoda, ki je govoril v evangeliju, da ni prinesel miru temveč vojno; — vselej poslušnejo dolga, delikatna in strašno občutljiva ušesa, ki se takoj pozorno napno kakor da gre za »grozne stvari«. Da, govoriti o metodah, o crožju, o bitkah in zmagah, to so strašne stvari! Le kaj bi šele rekli te malenkostne duše, ko bi vedele, da imajo verniki v rokah knjigo, ki nesi naravnost izzivalni naslov: »Duhovni boj«, znano delo Scupolija! Ali ko bi znali, da svetli Pavel kar od kraja vporablja vojaške izraze, kar je prav karakteristično zanj. A je že tako, da je krščanstvo v vseh časih in na vseh krajih se posluževalo takega načina izražanja, to pa zato, ker sv. birma stvarja vedno »nove vojske Jezusa Kristusa«. Po mnenju ravno istih bi menda posledje treba izničiti tudi učinek zakramentov, da njihova pobožna in tankočutna ušesa ne bi več bila žaljena in da nam ne bi očitali, da »vodimo politiko« in da »delamo proti verski strpljivosti«.

Izvrstno razumevajo svojo stvar, kadar se torimo za svoje pravice in za uveljavljanje katoliških načel v javnosti, takrat se takoj oglašijo z očitkom: vi ste versko nestrpni! Katolištvo, to je politika, ki dela zopet le politiko z vsemi zločestimi posledicami. In potem se nas žigosa kot »versko nestrpljive«.

Posebej bi mogli govoriti o tem, kako se je počevalo katoliško mladino, čeprav so i oni sinovi Italije. Kaj bi rekli, ako bi n. pr. mi s takimi izrazi napadali balillo? Mi smo dobre fante seveda vzeli v zaščito in jih imenovali »križarje« in »mučenike«. A je šlo za mladeniče. Kaj bi rekli šele naši nasprotniki, ko bi vedeli, da Cerkev celo med otroci vedno poraja junake! Krščanski martirologij zaznamuje v vsakem stoletju tudi otroke, ki jih z veliko spoštljivostjo stavi ob stran največjih borcev za Kristusa. Ravno včeraj je dala za to zopet dokaz Mehika. Ni treba toraj iti v davna stoletja in v predzgodovinske dobe. Pred očmi imamo junaško dečo, ki se je dala pretepati za svojo vero, s čimer so oni, ki so jih topli, seveda dosegli ravno nasprotno, kar so nameravali.

Tertulijan pravi, da se krščanstvo kuje v železu in ne v zlatu, zato je cerkev uporabljala in bo uporabljala do konca sveta izraze in metode, ki so ji jih ustvarili njeni spoznavalci in mučeniki. Kajti pod Kristusovo zastavo so vedno možna tudi otroška junaštva, medtem, ko je za otročarije drugih vrst vedno dovolj prostora v stolpcih gotovih listov.

Ta članek, ki je za stanje kat. cerkve v Italiji značilen in ki z veliko lučjo osvetljuje možato zadržanje Vatikana nasproti fašističnim nasiljem prinaša »Osservatore Romano« (4. januarja).

Program Barilove vlade

Varšava, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V poljskem sejmju je začel danes popoldne ministrski predsednik Bartel svoj veliki programni govor. Pred tem je prišlo v sejmju do divjega prizora, ko so komunistični poslanci zahtevali, da se izpusti iz zaporov neki komunistični poslanec, ki je zaprt radi političnega prestopka. Izven dnevnega reda jih niso pripustili k besedi. Enega izmed njih so morali s silo nesti iz razpravne dvorane, ker se ni uklonil odredbam podpredsednika. Ministrski predsednik Bartel je v prvem delu svojih izvajanj govoril glede ustavnega vprašanja v zelo spravljenem tonu. Načelno stališče vlade se nikakor ni spremenilo, boj pa se ne more vršiti tako, da bi ena stranla v boju z drugo stranko nalagala bremena na rame naroda. Vlada bo skušala izvesti ustavno sodelovanje vlade s sejmjom.

Knez Pavle na grobu

ital. Neznane vojak

Rim, 10. jan. AA. Danes dopoldne ob 10 je Nj. kraljevske Vis. knez Pavle položil venec na grob italijanskega Neznane vojaka. V kneževem spremstvu sta bila minister dvora Bogoljub Jeftić in general Hristić. Polaganju venca so prisostvovali zastopniki italijanskih vojaških in civilnih oblasti ter predstavniki rimske občine. Na stopnicah, ki vodijo do groba Neznane vojaka je bila postrojena častna četa pehote z godbo, ki je ob prihodu in odhodu kneza Pavla odsvirala jugoslovansko himno. Polaganju venca so prisostvovali tudi mnogoštevilni zastopniki oficirskega zbora rimskih garnizij.

Konec poročnih svečanosti

Rim, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je bila v rimski operi slavnostna predstava na čast novoporočenemu paru prestolonaslednika. S tem so se svečanosti končale. Zvečer je belgijski kraljevski par odpotoval iz Rima, pa tudi novoporočenca sta zapustila Rim, da prebijeta medene tedne na gradu San Rossore.

5 milijonov dolarjev za univerzo

Filadelfija, 10. jan. AA. Tukajšnja univerza je prejela volilo v znesku 5 milijonov dolarjev. Legat je zapustil kemični tvorničar Stuart Weyght, ki je leta 1884 položil doktorat na tem vsučilišču. Dobrotnik filadelfijskega vsučilišča je umrl 30. decembra lanskega leta.

Proslava 10letnice D.N. v Haagu

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Zajtrk, ki ga je danes pripravila zveza časnikarjev Društva narodov na haški konferenci od desetletnici obstoja Društva narodov, je bil prava manifestacija za mir in spravo med narodi. Delegacije, ki so prisotne v Haagu, so se udeležile zajtrka skoro polnoštevno. Od francoske delegacije je manjkal samo Briand, ki se je danes odpeljal v Pariz. Na nagovor predsednika časnikarske zveze je najprej odgovoril predsednik konferencie Jaspard, ki je očitno glavne naloge konferencie, njen potek in posebno omenjal pomembne dneve avgustovega zborovanja. Nato je govoril Snowden. Dejal je, da ima kot bivši časnikar vedno strah pred časnikarji. Mislil, da bodo časnikarji kmalu lahko priznali svoj počitek doma. Nato je govoril Tardieu. Rekel je, da je na konferenci nov človek, da

pa je tudi že star časnikar. V svojem govoru se je izjavil za politiko dobre volje, sprave in nedesobojnega razumevanja. Nemški zunanji minister Curlius je v svojem govoru omenjal, da je dvomil o tem, ali naj se radi težkega položaja Nemčije udeleži zajtrka, pa tudi radi še nepojasnjenega položaja konferencie. Končno se je odločil, da pride po starem nemškem pregovoru, da človeka ne vodijo stvari, temveč misljenja, ki jih imajo ljudje o stvareh. Izjavil je, da se smatra v vseh ozirih za naslednika dr. Stresemanna. Cilj njegovega delovanja je konsolidacija in mednarodno pomirjenje. Za njim sta govorila še italijanski delegat Mosconi in japonski delegat Adachi. Končno se je belgijski delegat kot predsednik zahvalil časnikarjem za prireditev.

Angl.-franc. letalski sporazum

Pariz, 10. jan. AA. Snoči se je vršila v tukajšnji angleški trgovinski zbornici važna debata o razvoju letalske mreže med Francijo in Anglijo. Angleški zastopnik je v svojih izjavah naglasil, da je skupno z Eynacom skrbno proučil vprašanje letalskih zvez v Afriki, Arabiji in na Daljnem vzhodu in dočkal, da bi se francoske in angleške letalske zveze lahko tako kombinirale, da bi se izločila nepotrebna konkurenca, ki ovira racionalno izrabo letalskega omrežja. Govornik je nadalje naglasil velikanski napredek letalskega prometa, ki se je v petih letih razširil

na več ko polovico zemlje in ki ogromno koristi angleški in francoski trgovini. Govornik je zaključil, da bosta po zaslugi visoke zapadne civilizacije igrali Anglija in Francija v letalskem prometu vodilno vlogo. Angleški listi zelo simpatično komentirajo govor angleškega zastopnika. »Morningpost« naglašja, da bi bil angleško-francoski sporazum v vprašanju letalskega prometa neizmerne koristi, ker bi pomenjal velik napredek v smeri odprave narodnih mej, ki v veliki meri ovirajo razvoj prostega zračnega prometa.

Falzikatorja jugoslovanskih kolkov pred dunajskim sodiščem

Dunaj, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Pred dunajskim porotnim sodiščem se mora danes zagovarjati jugoslovanski trgovec Peter Rupčić in trgovec iz Varne Adolf Lang. Ko je Rupčić v svoji domovini prišel v konkurz, se je preselil na Dunaj in hotel ponarediti jugoslovanske kolke v vrednosti 15 milijonov dinarjev. V to svrhu je pridobil Langa, ki bil že pred več leti zapleten v neko ponaređevalno afero. Posodil mu je denar in ga s tem spravil v svojo odvisnost. Rupčić mu je izjavil, da mora z njim ponarediti jugoslovanske kolke, ker je neki Rupčićev sorodnik kot uradnik v glavnem kolkovnem uradu v Beogradu poveril denar, ki ga mora vrniti. Na ponaređbo kolkov ne bo prišel nihče, ker se stari kolki itak

vzamejo iz prometa in so ponaređeni kolki potrebni samo za notranji obračun. Lang je prejel 2 in pol milijona dinarjev in pripravil vse potrebno za ponaređanje kolkov. Da dobi papir, je potoval v Nemčijo in Budimpešto. Nato je dal fotografirati jugoslovanske kolke, da dobi klišeje. Nenadoma pa mu je zmanjkalo peguma in je prepuštil nadaljnje delo Rupčiću. Rupčić je v neki dunajski tiskarni naročil napravo reklamnih znamk, ki pa so bile v resnici ponaređeni jugoslovanski kolki. Lastniku tiskarne je stvar postala sumljiva in je Rupčića ovadil. Oba obtožena valita krivdo drug na drugega. Rupčić je izjavil, da je idejo sprožil Lang, le-ta pa trdi, da je samo navidezno prevzel posel, da bi dobil od Rupčića denar.

Heimwehr zahteva zastopstvo v vladi

Innsbruck, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Heimwehr nastopa vedno bolj grozeče z zahtevo, da bi mogla svoje politične zahteve zastopati direktno z ministrskih klopi. »Innsbrucker Nachrichten« poročajo v oficialni objavi heimwehrovskih zveznih voditeljev (gre za govor voditelja dr. Steidleja ob desetletnici ustanovitve Heimwehra v Celovcu, ki do sedaj še ni bil objavljen), da si je Heimwehr sedaj postavila kot najvažnejši točki programa izvedbo volivne reforme in nastopanje v volivnem boju. Za bodočnost odklanja Heimwehr, da bi jo mediščanske stranke po potrebi porabljale kot strahilo proti avstrijskemu marksizmu, ne da bi Heimwehr sama imela neodločno vpliv na vladne posle.

Nemčija podpirala Čangkajšeka

London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča iz Šanghaja, da je vodja levčarskih ekstremistov Vangšingvaj poslal Nemčiji svarilo, naj se ne vmešava v notranje kitajske zadeve. Trdi, da so nemški vojaški strokovnjaki podpirali Čangkajšeka v njegovih vojnih podjetjih, da so pošiljali velike množine orožja in municije, tankov in bombnih letal na Kitajsko, da je Nemčija s tem kršila versaillesko mirovno pogodbo in da je s tem kriva, da je na stotine kitajskih vojakov postalo žrtev nemških korakov. Navedeni list tudi poroča, da je imel Čangkajšek v svojem generalnem štabu 26 nemških vojaških svetovalecev.

Vesti iz države

Zagreb, 10. januarja (Tel. »Slov.«) Grška vlada je odredila, da se bo v Zagrebu ustanovil stalni konzulat grške republike. Za prvega konzula je določen g. Gogos, za katerega je zahtevala Grčija od naše vlade eksekvatur. Dosedaj se je nahajal v Zagrebu samo častni konzulat.

Split, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Prof. Barak, član občinskega sveta v Splitu je podal ostavko na svoje mesto. Ker je razen njegovega prazno še mesto dosedanega župana dr. Tartaglije, bo iz tega in še drugih vzrokov ban primorske banovine dr. Tartaglija imenoval v kratkem novo občinsko upravo.

Dubrovnik, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »I dalmatinsko trg. društvo« v Dubrovniku je naročilo v Nemčiji nov parobrod, ki je bil te dni dogotovljen in prepeljan v Dubrovnik. Ime mu bo »Četvrti dalmatinski« Ladja ima 3500 ton ter je določena za promet med našo državo in Južno Ameriko.

Uvedba zaščitne carine v Češkoslovaški

Praga, 10. jan. (Tel. »Sl.«) Češka agrarna stranka in kmečka zveza sta danes vložili v poslanski zbornici predlog za uvedbo zaščitne carine. Predlog zahteva, da se izda zakon, s katerim naj se spremenijo dosedanja zakoni o carinskih tarifih in o carini sami. Razen tega zahteva predlog, da se izdajo posebne določbe o ureditvi trgovinskih odnošajev z inozemstvom. V to svrhu se poleg avtonomne carine predvidevajo nove pogodbene carine. Posebne važnosti je člen, s katerim se določajo pogodbene carine. Ta člen določa, da se v njem navedene carinske postavke pri sklepu novih trgovinskih pogodb ne smejo znižati. Razen tega se zahtevajo posebni carinski pribitki za primer, če bi cene za pšenico, rž in prašiče posebej padle.

Iredentistična vzgoja madjarske mladine

Budimpešta, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na Madjarskem bodo odslej vlivali misel iredente že vsem šolarjem od ljudskih do visokih šol s tem, da bodo morali učenci pozdravljati namesto »Dober dan«, »Poljubljum roko« ali »Z Bogom« samo z izrazom »Lepša bodočnost«.

Konec hit. državljanske vojne

London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Po uradnih poročilih iz Šanghaja je kitajska državljanska vojna ob reki Jangee končana in s tem vzpostavljen mir na Kitajskem. Vstaški general Fangšensik je bil iz Tjencina deportiran na Japonsko.

Nemški državni primanjklaj

Berlin, 10. jan. AA. Nemški državni dohodki so znašali meseca novembra 1929 702 milj. zlatih mark, izdatki pa 779 milj. Deficit znaša po tem takem 77 milj. mark. V 11 mesecih leta 1929 je znašal deficit nemškega državnega proračuna 899 milj. mark.

Prijeti tihotapci morlija

Pariz, 10. jan. AA. Policija je aretirala nekega Jeana Oudeta, ki je kupčeval z morfijem. Na policiji je aretirani izjavil, da je v zvezi s široko razpredeno družbo tihotapcev morlija, ki ima svoje člane tudi v Nici. Tamkaj so našli nekega Maksa Barila in njegovo zaročenko mrtvo. Afera je zbudila veliko pozornost in tako je policija prišla na sled tihotapski družbi mamil. Zdravniki so doznali, da sta Baril in njegova zaročenka umrli od zastrupljenja z mamili. V zvezi s to afero je bilo aretiranih v Parizu več oseb, med temi neki Blumenfeld, ki je nameščen v nekem nočnem zabavišču na Montmartru. Policija je odredila obsežne poizvedbe in kakor se zdi, je pri tej aferi kompromitiranih več oseb.

Strahovit vihar v Ameriki

Kansas, City, 10. jan. AA. Zadnje dni divja nad tukajšnjo pokrajino strahovit vihar, tako zvani blizzard. Zaradi viharnih snežnih mežev je ustavljen ves železniški in zračni promet. Telefonska in brzojavna služba je prekinjena.

Razne vesti

Ruska trgovina z Ameriko je v letu 1929 zelo napredovala in je znašala 155 milijonov dolarjev napram 101 milijonom v l. 1929. Tekom minulega leta je posetilo Rusijo 800 zastopnikov raznih ameriških trgov. podjetij.

Občinske volitve v Bolgariji. Dne 16. februarja bodo po vseh bolgarskih vaseh občinske volitve. V poučenih političnih krogih trdijo, da pred temi volitvami ne more biti govora o rekonstrukciji vlade. — Sobrajanje se sestane koncem tega meseca. Razpravljalo bo o delu reparacijske konferencie.

Žalostne številke. Po službenih podatkih je bilo na Bolgarskem v prošlem letu 1015 samoumorov in 132 razbojništev. Oblastva so prijela 551 morilcev.

Vesti o prevratnem gibanju v Albaniji. Albanski presburo poroča: Razni dunajski listi so priobčili 8. t. m. vesti iz grškega vira, ki so jim bile dostavljene brzojavnim putem o tem, da je v Albaniji nastalo revolucionarno gibanje. Podobne vesti so brez osnove, njihov namen pa je, da se z njim nadaljuje kampanja proti Albaniji. Zato te vesti ne zaslužijo nikake vere.

Šef higijensk sekcije Društva narodov Tomanek je bil določen s strani Društva narodov za predsednika komisije, ki naj prouči higijenske razmere na Balkanu. Tomanek bo odpotoval v Jugoslavijo v dveh tednih.

Eksplozija. Skladišča acetilena so v Filadelfiji iznenada eksplodirala. 21 oseb je bilo lažje ranjenih.

Potres. V zapadni Franciji so čutili v četrti ob 19.45 močne potresne sunke. Iz raznih krajev poročajo, da se je »prebivalstva polastila velika panika in da je po nekoč vso noč prebilo na prostem navzlic zimi. Potresni sunki so prišli z Atlantika.

Dunajska vremenska napoved. Nobene bistvene spremembe splošnega značaja vremena.